

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Urtos/6/2019
Identifikačné číslo spisu: 2019010039
Dátum vydania rozhodnutia: 28.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2019010039.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci odsúdeného L. O., v konaní o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody na neverejnom zasadnutí 28. augusta 2019 v Bratislave, o sťažnosti odsúdeného L. O. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3Ntc/18/2019 z 20. júna 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3Ntc/18/2019 z 20. júna 2019.

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku, § 66 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona v spojení s § 66 ods. 3 Trestného zákona, § 18 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii v znení neskorších predpisov, žiadosť odsúdeného L. O., nar. XX. T. XXXX v Z., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody z a m i e t a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave uznesením, sp. zn. 3Ntc/18/2019 z 20. júna 2019 rozhodol tak, že podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona zamietol žiadosť odsúdeného L. O. o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody z 13. mája 2019 z dôvodu splnenia síce formálnej, ale nespĺnenia materiálnej podmienky (č. l. 55 spisu).

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený L. O. ihneď do zápisnice o verejnom zasadnutí po vyhlásení uznesenia sťažnosť, ktorú odôvodnil dodatočne podaním z 24. júna 2019 a navrhol zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu a odsúdeného prepustiť na slobodu (č. l. 53 spisu, č. l. 62 spisu).

V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že krajský súd nemal poukazovať na trestnú minulosť odsúdeného, lebo za trestné činy ktoré spáchal, bol v minulosti právoplatne odsúdený a tresty si „odpykal“ a minulosť odsúdeného nemôže byť dôvodom zamietnutia žiadosti odsúdeného. Súd nemôže rozhodovať na základe domnienok a hypotéz o predpokladanom opätovnom páchaní trestnej činnosti. Pri

uznaní cudzieho rozhodnutia súd nemal vedomosť o termínoch podmieneného prepustenia a z toho vyplýva, že krajský súd zanedbal a podrobne nenaštudoval spis. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou nemohol adekvátne vypracovať hodnotenie odsúdeného, lebo údaje z ktorých vychádzal, neboli správne a aktuálne. Žiadosť odsúdeného o podmienené prepustenie bola opodstatnená. Trest, ktorý odsúdený vykonáva, je trestom rakúskym, pričom väčšiu časť trestu vykonal v Rakúskej republike a súd na túto skutočnosť vôbec neprihliadol. Odsúdený pracoval a dodržiaval ústavný poriadok. Ak by v Rakúskej republike odsúdený nebol podmienené prepustený, mohol by žiadať a aj žiadal o podmienené vyhostenie, ďalej by súd mohol žiadať o odpustenie zvyšku trestu. Tieto žiadosti by mohol podávať vždy po mesiaci od zamietnutia, no tým, že Krajský súd v Trnave prebral cudzie rozhodnutie a odsúdený bol eskortovaný do Slovenskej republiky na vykonanie zvyšku trestu, bola odsúdenému možnosť podania týchto žiadostí znemožnená. Bol preto porušený § 17 zák. č. 549/2011 Z. z. Odsúdený vyslovil prísľub, že po prepustení nebude páchať trestnú činnosť a bude žiť bezúhonným a usporiadaným životom a využije všetky možnosti, aby sa opäť zaradil do spoločnosti.

Sťažnosť odsúdeného L. O. bola zaslaná na vyjadrenie prokurátorovi Krajskej prokuratúry v Trnave, ktorý sa k podanej sťažnosti odsúdeného, do času rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nevyjadril (č. l. 65 spisu).

Sťažnosť odsúdeného bola Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložená Krajským súdom v Trnave 30. júla 2019.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou odsúdeným L. O. podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia a konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu a dospel k nasledovným skutkovým a právnym záverom:

Podľa § 12 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zák. č. 549/2011 Z. z.“) prvá veta pred bodkočiarkou, na konanie o uznaní a výkone rozhodnutia je príslušný krajský súd, v ktorého obvode má odsúdený obvyklý pobyt alebo vykonáva trest odňatia slobody.

Podľa § 12 ods. 2 zák. č. 549/2011 Z. z. súd príslušný podľa odseku 1 rozhoduje o všetkých súvisiacich otázkach vykonávacieho konania.

Podľa § 18 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie, vrátane podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienené prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život,

a) a ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody,

b) a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody.

Podmienené prepustenie je trestnoprávnym inštitútom, ktorý sa realizuje na základe návrhu oprávnenej osoby (§ 415 ods. 1 Trestného poriadku) pri splnení formálnych podmienok (zákonom ustanovená doba

povinnosti vykonať určitú časť trestu odňatia slobody) a materiálnych podmienok (správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody a pozitívna prognóza vedenia riadneho života v budúcnosti) ustanovených Trestným zákonom.

Pokiaľ ide o formálnu podmienku, jej splnenie nebolo sporným, keď krajský súd konštatoval v napadnutom uznesení, že odsúdený vykonal polovicu súčtu uložených nepodmienečných trestov a splnil tak formálnu podmienku. Napokon je splnenie tejto formálnej podmienky v prospech odsúdeného a opačný záver nadriadeného súdu v prípade jej preskúmania len na základe sťažnosti odsúdeného by odporovalo zákazu „reformatio in peius“ podľa § 195 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého „orgán rozhodujúci o sťažnosti nemôže z jej podnetu zmeniť uznesenie v neprospech osoby, ktorá sťažnosť podala alebo v ktorej prospech bola sťažnosť podaná“, i keď v tomto smere záver krajského súdu o splnení formálnej podmienky zodpovedal správne právnemu záveru, ale krajský súd dospel k uvedenému záveru nesprávnym postupom.

Ak krajský súd svoju úvahu vo vzťahu k formálnej podmienky obmedzil len na konštatáciu, že „u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody - vykonal jednu polovicu súčtu uložených trestov, pričom vychádzal z osvedčenia z 19. februára 2018 na č. l. 28 spisu ako i v zmysle kritéria § 17 zák. č. 549/2011 Z. z. o nezhoršovaní postavenia odsúdeného“, takýto záver je abstraktný, nepreskúmateľný, lebo odôvodnenie v tejto časti sa neopiera o konkrétne skutočnosti, ktorých zistenie je nevyhnutné pre správne posúdenie veci.

Napriek vyššie uvedenému Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že rozhodujúcim kritériom z hľadiska posúdenia dotknutého trestného činu ako prečinu, zločinu alebo obzvlášť závažného zločinu vo vzťahu k podmienke výkonu určitej časti trestu pri podmieňanom prepustení podľa § 66 Trestného zákona je právna kvalifikácia podľa cudzieho rozhodnutia, ktoré bolo uznané príslušným súdom Slovenskej republiky, a to z hľadiska kritérií uvedených v § 10 a § 11 Trestného zákona (rozhodnutie č. 13 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2016).

Ad 1) Pri právnej kvalifikácii podľa uznaného rozhodnutia - rozsudku Krajského súdu Eisenstadt, sp. zn. 12Hv/27/17z zo 7. júna 2017 v spojení s rozsudkom Najvyššieho krajského súdu Viedeň, sp. zn. 132Bs/309/17m z 13. novembra 2017 (skutok A,D - trestný čin obchodovania s omamnými látkami podľa § 28a odsek 1 druhý a tretí prípad, odsek 2 číslo 1 a 3 rakúskeho zákona o omamných látkach, § 12 tretí prípad rakúskeho Trestného zákonníka, skutok B,C - trestný čin obchodovania s omamnými látkami podľa § 28a ods. 1 piaty prípad a ods. 2 číslo 1 a 3 rakúskeho zákona o omamných látkach, § 15 rakúskeho Trestného zákonníka - osvedčenie z 19. februára 2018) uznaného rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Ntc/3/2018 z 22. mája 2018 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Urto/5/2018 z 11. septembra 2018 ide o úmyselný trestný čin s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov (trestná sadzba 1 až 10 rokov podľa § 28a ods. 2 rakúskeho zákona o omamných látkach). Ide teda o zločin (§ 11 ods. 1 Trestného zákona), čomu zodpovedá lehota pre podmieňané prepustenie podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona (výkon 2/3-ín uloženého trestu odňatia slobody vo výmere 3,5 roka - 1277 dní), ktorá plynie od 11. apríla 2017 (č. l. 178 spisu - uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Ntc/3/2018 z 13. mája 2019 o započítaní väzby, výkonu trestu odňatia slobody v Rakúskej republike a doby prevozu na územie Slovenskej republiky) a podľa správy o nastúpení výkonu trestu odňatia slobody výkon trestu kontinuálne pokračuje doposiaľ na území Slovenskej republiky.

Ad 2) Pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu podľa uznaného rozhodnutia rozsudku Krajského súdu Eisenstadt, sp. zn. 8Hv/44/16v z 5. júla 2016 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho krajského súdu Viedeň, sp. zn. 14Be/115/16z zo 4. januára 2017 (trestný čin obchodovania s omamnými látkami podľa § 28a odsek 1 prvý, druhý a piaty prípad rakúskeho zákona o omamných látkach - osvedčenie z 19. februára 2018) uznaného rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Ntc/15/2018 z 20. novembra 2018 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Urto/1/2019 z 2. apríla 2019 ide o úmyselný trestný čin s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov (trestná

sadzba až 5 rokov podľa § 28a ods. 1 rakúskeho zákona o omamných látkach). Ide teda o prečin [§ 10 ods. 1 písm. b) Trestného zákona], čomu zodpovedá lehota pre podmienené prepustenie podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (výkon 1/2-ice uloženého trestu odňatia slobody vo výmere 15 mesiacov), pričom podľa osvedčenia odsúdený vykonal trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov a bol odsúdenému zvyšok trestu odpustený a následne Krajský súd Eisenstadt zrušil odpustenie trestu a odsúdený má vykonať zostávajúcich 151 dní (č. l. 7 až 8 spisu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Ntc/15/2018).

Podľa § 66 ods. 3 Trestného zákona, ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmienené prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2.

Odsúdený pri uloženom treste odňatia slobody za zločin vo výmere 3,5 roka (42 mesiacov) uloženom rozsudkom Krajského súdu Eisenstadt, sp. zn. 12Hv/27/17z zo 7. júna 2017 v spojení s rozsudkom Najvyššieho krajského súdu Viedeň, sp. zn. 132Bs/309/17m z 13. novembra 2017 mohol byť podmienené prepustený po výkone 28 mesiacov výkonu trestu odňatia slobody (2/3-iny zo 42 mesiacov) a pri uloženom treste odňatia slobody za prečin vo výmere 15 mesiacov uloženom rozsudkom Krajského súdu Eisenstadt, sp. zn. 8Hv/44/16v z 5. júla 2016 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho krajského súdu Viedeň, sp. zn. 14Be/115/16z zo 4. januára 2017 mohol byť podmienené prepustený po výkone 7 a 1 mesiaca výkonu trestu odňatia slobody (1/2-ica z 15 mesiacov), t. j. odsúdený mohol byť podmienené prepustený po výkone súčtu týchto pomerných častí uložených trestov odňatia slobody vo výmere 35 a 1 mesiaca (28 + 7 a 1).

Nakoľko odsúdený podľa § 66 ods. 3 Trestného zákona vykonal tento súčet pomerných častí uložených trestov - vykonal trest odňatia slobody k 11. augustu 2019 celkovo vo výmere 38 mesiacov, presahujúc teda 35 a 1 mesiaca, formálna podmienka bola splnená (od 11. apríla 2017 výkon trestu odňatia slobody uložený rozsudkom Krajského súdu Eisenstadt, sp. zn. 12Hv/27/17z zo 7. júna 2017 v spojení s rozsudkom Najvyššieho krajského súdu Viedeň, sp. zn. 132Bs/309/17m z 13. novembra 2017 + 10 mesiacov výkonu trestu odňatia slobody na podklade rozsudku Krajského súdu Eisenstadt, sp. zn. 8Hv/44/16v z 5. júla 2016 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho krajského súdu Viedeň, sp. zn. 14Be/115/16z zo 4. januára 2017).

Tým, že krajský súd opomenul aplikovať ustanovenie § 66 ods. 3 Trestného zákona (účinné od 1. januára 2019) v spojení s § 66 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona postupoval nesprávne, hoci paradoxne v konečnom dôsledku dospel k správne právnemu záveru.

Pokiaľ ide o materiálnu podmienku, súd musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré poskytnú súdu komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože tieto okolnosti vedú ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí ústav na výkon trestu odňatia slobody. Pri skúmaní splnenia materiálnych podmienok, týkajúcich sa možnosti podmieneného prepustenia odsúdeného na slobodu je preto pre všeobecný súd dôležité zistiť a vyhodnotiť správanie odsúdeného. Predpoklady splnenia tejto podmienky, a to správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody a pozitívna prognóza vedenia riadneho života v budúcnosti bližšie konkretizuje aj § 62 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 64 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody, ktoré upravujú v týchto súvislostiach hodnotenie ústavu, ktoré si všeobecný súd vyžiada k návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného. Všeobecný súd, ktorý o takomto návrhu rozhoduje, nemá vo vzťahu k zisteniu splnenia tej materiálnej podmienky, ktorá súvisí so správaním odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a prognózy vedenia riadneho života, v podstate iné rozhodujúce dôkazy ako tie, ktoré mu predostrie ústav, ktorý má možnosť poznať jeho každodenný život, fungovanie odsúdeného a možnosť jeho budúcej resocializácie a práve z nich je potom pri svojom rozhodnutí povinný vychádzať.

V konkrétnej veci odsúdeného to vo svojich dôsledkoch znamená, že riaditeľ Ústavu na výkon trestu

odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou vo svojom hodnotení z 23. mája 2019, i keď nepochybné vyzdvihol i pozitívne črty správania odsúdeného v ústave, uviedol na neprospech odsúdeného, že resocializačná prognóza je vzhľadom na riziko sociálneho zlyhania hodnotená ako menej priaznivá a neodporúča odsúdeného podmiennečne prepustiť z výkonu trestu odňatia slobody (č. l. 46 spisu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na ťarchu odsúdeného aj na veľmi početnú (opakovanú) trestnú činnosť s počtom 11 záznamov, na ktorú poukázal aj krajský súd a v podrobnostiach na uvedené rozhodnutie Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto smere aj odkazuje. Opakované páchanie druhovo identickej trestnej činnosti (majetkovej) svedčí o tom, že v prípade odsúdeného L. O. nemožno očakávať, že by v budúcnosti viedol riadny život s poukazom na odpis registra trestov (č. l. 31 - 33 spisu). Hoci teda odsúdený v podanej sťažnosti navrhuje, aby súd neprihliadal na minulosť odsúdeného, ale "pozeral" vo svetle prítomnosti života odsúdeného, Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto smere udáva, že isteže nemožno paušálne dospieť k záveru, že u odsúdených s početnou kriminálnou minulosťou už podmiennečne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neprichádza do úvahy; nemožno však abstrahovať (odmyslieť si) skutočnosť, že s ohľadom na túto kriminálnu minulosť bude splnenie materiálnej podmienky, t. j. že bude odsúdený L. O. viesť riadny život, skôr veľmi výnimočné. Ani skutočnosť, že odsúdený je zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia (§ 66 ods. 2 Trestného zákona), by neprivedila iný záver súdu, pretože odsúdený je dlhodobo bez riadneho zamestnania, experimentoval s drogami a jedným zo spáchaných trestných činov bol aj zločin.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto nemal za preukázané splnenie druhej, a to materiálnej podmienky, že od odsúdeného možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Na vyššie uvedených záveroch súdu nemení nič ani fakt, že odsúdený dal sľub o zapojení sa do riadneho života v prípade podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, ktorým skutočnosťiam tunajší súd neuveril, nakoľko tieto možnosti odsúdený už mal aj v predchádzajúcich obdobiach a i napriek týmto skutočnosťiam sa dopúšťal trestnej činnosti a je teda nepochybné, že osoba odsúdeného nedáva dostatočné záruky k tomu, že by v prípade jeho podmiennečného prepustenia tento mohol viesť riadny život.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky sumarizuje, že hoci krajský súd správne zamietol žiadosť odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, mal postupovať s poukazom na ustanovenie § 66 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona v spojení s § 66 ods. 3 Trestného zákona a nakoľko išlo o formálno-právne pochybenie spočívajúce v nesprávnej právnej aplikácii vyššie uvedených ustanovení Trestného zákona, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil výlučne z tohto dôvodu podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a rozhodol vo veci sám tak, že žiadosť odsúdeného L. O. o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol postupom podľa § 66 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona v spojení s § 66 ods. 3 Trestného zákona.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.